

Or pg 52 B 24

GOBÉE, E

X

5 brieven (u-u p)

1926-1928

1926-06-11

21

Leiden Rapenburg 61 11 14 '26.

Waarde Heer Gobée,

Uwen brief, dien ik met het afschrift van uw artikel over de Goerae-ordonnantie van 1925 ontving, kan ik op het oogenblik niet vinden, maar den inhoud herinner ik mij voldoende om U naar aanleiding daarvan mijne voldoening te kennen te geven over het feit, dat Gij U ten slotte toch hebt laten vinden om de plaats van Kern weer in te nemen; voor zoo kort mogelijk, hoopt Gij, maar ik en anderen met mij hopen dat, dat die periode toch niet zal eindigen vóórdat Gij het chefschap aan vertrouwde handen kunt overgeven. Misschien verleent de aanstaande landvoorzitsseling aan het ambt eene bekoring, die het dreigde te verliezen, maar onder alle omstandigheden schijnt het mij van belang, dat de functie niet worde afgeschraapt noch ingedeeld bij het Departement van B. D. De adviseur moet zelfstandig en direct met de Regering in verbinding blijven. Zonder dat ware er van mijn werk in Indië nooit

iets terechtzeker. En vooral nu is het noodig, dat een stem zich laat vernemen, die ingaat tegen de „economische“ exploitatie der bevolking, onder welke mooie leuzen deze ook moog schuilgaan.

Zeer verlangend ben ik naar uitvoerige mededeelingen van U, wanneer G₂ weer in de leelsterred-
omgeving thuis zult zijn. Hoe het gaat met de jonge wetenschappelijke krachten, die van hier uitgingen (Pi-
geaud, Pipet, Drewes); was voor indruk de Rechts-
hoogeschool maakt; was met het Batav. Gen. gebeurd is (want hierover kunnen de, onvolledige, berichten, die ons hier bereikten, re^{er} uiteen), enz. enz.

Van Uwe vrouw hebben we nog niet nader ge-
hoord, en Van Ronkel, dien ik onlangs ermeer vroeg,
twijfeldu of zij nog wel in Nederland was?

Adriani zal nu wel haast te Soekaboess^o zijn.
Door hoe lang, en denkt hij dan toch ten slotte aan
repatriëring?

In Arabië zijn de toestanden wel re^{er} veranderd:
Vd Plas door Bis Sa'eed op den Djebel Sjoemci^{ai}

of dan ontrent ontvanger. Eene concessie verleent aan
een automobielmaatschappij Djeddah-Mekka en vice-
versa. Een waagavondsicht van Dj. naar Medina onder-
nomen in 25 uren. Alle wegen veilig, en de Bedawie-
nen ongewapend, enz. enz. De vraag is maar, in hoeverre
de resultaten, die enorm zijn, kunnen persoonlijke
bewerkes zullen overleven. Maar bewonderenswaard
blijft het.

Met hartelijke groeten van ons drieën
de Uwe

Frankfort

Mijne pen aan Uw adres verzonden aankondiging van
Oldham's boek over het rasprobleem zal U,
hoop ik, in orde bereiken.

Den Welddelgester. Heer E. Gobée

Wd. Adviseur voor Nederlandsche Zaken

Weltevreden

Java

1926-06-16

01

Leiden Papenburg 61 16 VI '26

Waarde Heer Gobée,

Gij hebt mij bijzonder verplicht door uwen brief van 19 Mei, die mij, aangevuld door een bijna gelijktijdig ontvangen schrijven van Kruyt, eenige bijzonderheden gaf over de laatste levensdagen van Adriani. Ge bezigt, hoe het 10 Mei hier ontvangen doodsbericht mij getroffen heeft. A. was een mijner oudste leerlingen; voor verscheidenen humer heb ik steeds hartelijke genegenheid bewaard, voor geen meer eerbied dan voor hem.

Dat leven heeft voor Indië meer waarde gehad dan dozijnen van de besten, en het heeft veel goed gemaakt van hetgeen de economische ontwikkelings van N. I. bedierven en nog bederven. Rondom mij ziente, wie en wat zich vooral met den Christennaam tooit, is mij dikwijls ~~de~~ de ietwat hyperbolische uitdrukking ontvallen: A. is de eenige Christen, dien ik van nabij heb leeren kennen en bewonderen.

Het stuk van Kraemer - bestemt voor welk periodiek? -

is een mooie hulde in waardigen vorm. Dijkster's artikel, dat ik aan mevrouw's adres doorsand — meer gewoon, ofschoon zeker goed bedoeld. Van Mevrouw hebben wij nog niets gezien noch gehoord; haar weg schijnt nog niet naar Leiden te zijn gekomen, en de vele drukken van ons Leven, die ik maar niet zal detailleeren, maken het ons niet gemakkelijk om zelfs de naaste in Den Haag wonende familielieden anders dan bij uitzondering te bezoeken.

Ik hoop, dat gij u voornemt uwe tegenwoordige functie niet spoedig op te geven. Persoonlijk zou ik mij ook bijzonder verheugen, als het u gelukse, Hoesein mit zijn lethargie te wekken en tot het drukken van het Atijchsch Wdbk. te bewegen, zoo als het is, zonder nadere aasvolping of correctie af te wachten. Hij is inderdaad ten volle „le mieux l'ennemi du bien.“ Althans ten overvloede nogmaals eraan herinnert, dat, wanneer ik u iets persoonlijks over personen schrijf, dit nooit voor hen bestemd is.

Dan Hoesein heb ik zelf enkele maanden geleden dringend over die zaak geschreven, maar hij bleef tot draver zwijgen.

Van Dijkster hoor ik ook niets, zelfs geen antwoord op mijn brief naar aanleiding van het overlijden van zijn vader.

Mes Haren is het treurig gesteld; hij vertoef nu, om herstel te zoeken, in Gelderland, maar ik vrees zeer, dat zijn physische, helus tevens psychische achteruitgang moeilijk te sluiten zal zijn.

Mes hartelijken groeten van ons drieën

de Uwe

Cronklingboom

Den Welddelgestr. Heer E. Gobée ^{XCI}

W^d. Adviseur voor Inlandsche Zaken

Wetervreden

1926-12-05

01

Leiden Ravenburg 61 5 x 11 '26

Waarde Heer Gobée,

Om niet eenmaal door het zelfverwijf geplaatst te worden, dat u 2 November bezighield, ga ik den Sinterklaasavond deels aan een levensteeken voor u besteden. Ja, D'ijner heeft het bar gemaakt: zelfs mijne condoleantie met het verlies van zijn vader bleef onbeantwoord.

Uwe vindicatie van *Adriani* tegenover onbevoegde critiek zoud ik door bemiddeling van Van Roskel - dewelke zijne afdeling betreft - aan den hoofdredacteur der *Acta*: D^r. Sten Konow: ik twijfel niet, of het artikel zal spoedig verschijnen.

Jammer, dat het u niet gelukte, Drewes vast te houden of terug te krijgen. Voorhoera haakt naar Borneo, maar zal men hem niet wellicht met N. O. functies belasten? Bij mij rees de vraag, of Volkslectuur niet een voorzichtige proef met Kertono zou kunnen nemen, die wat kennis enz. betreft meer dan iemand geschikt is voor het daar te leveren werk. De vraag is,

of de bittere ervaring zijn karakter eindelijk stoving
genoeg heeft gemaakt voor het bekleeden eener vaste
betrekking. Lou men hem niet eene kans kunnen geven
met alle denkbare voorbehoud van tijdelijkheid?

Sedert nu laatste vielen de onlusten op Java voor, de
chronische herhaling van verraat tegen overheersching, dat
steeds weer gereed is op te laaien, zodra predikers van
verlossing hunne lucifers in de smelende brandstof werpen.
G. G. de Graeff wil, geloof ik, den goeden weg op: de vraag
is, of hij diens zal weten te vinden.

Vanderkleulen is nu naar Djiddah. Van der Plas wordt,
na zyne Abyssinische reis, voor zijn chronische dysenterie
door Koolmans Keynes behandeld, en wacht af, wat men
met hem zal willen doen in Indië. Salamoen kwam
met hem mee om in een verlof van zes maanden iets van
Europa te leeren kennen.

Ik hoop, dat Hoeveins schied hem geen rust zal laten worden
het Wtbk. afgedrukt is, dat we spoedig ontrent u en de uwe
gunstig bezicht zullen krijgen, en blijf, met hartelijke
groeten van huis tot huis de Uwe

Broekhuizen

Den Hoogdelgeacht. Heer E. Gobée

Brannat 61

Welterreden

1927-05-08

01

Leiden Ranenburg 61 8 v 1927.

Waarde Heer Gobeé,

Hartelijk dank voor uwen brief van 29 Maart
met de verblijdende mededeeling over De Vries; ik twijfel
niet, of zijne plaatsing zal u voldoening geven.

De definitieve regeling betreffende de stichting,
waartoe 8 Febr. aanleiding gaf, wacht nog op eenig
overleg, maar de bedoeling is, de stichtingsakte zoo
ruim mogelijk te formuleren, in den geest van het De
Goeye-fonds, zoodat de rente in de eerste plaats besteed
zal worden ter bevordering van studiën (zij het door
tekstuitgaven, studiereis-subsidiën enz.) op het gebied
van Arabisch en Islam, maar c. g. in ruimeren zin
van andere studiën betreffende het Oosten. Zene com-
missie van beheer, waarin Senaat en Universiteitsfond
vertegenwoordigd zullen zijn, zal met de uitvoering
belast worden. Hoewel de vaste vorm er is, meld ik
u dit nader.

Wat de oproerigheden op Java en Sumatra betreft,

vind ik de onbekeerlijkheid van de houding der Europeesche
 maatschappij het meest bedroevende en ontroevende ver-
 schijnsel. Op dezelfde wijze als na Tjilegon hoort men ook
 nu: vormt ze! hangt ze op! zendt ze naar Nieuwe
 Guinea zonder mogelijkheid van uitwijking naar elders!
 enz. alsof geweld in staat zou zijn, het nierruwe te onder-
 drukken en van het oude te behouden hetgeen den Europeanen
 past. Het „overzicht“ van Pati heb ik in dank ontvangen
 en nauwgezet gelezen. Mijn indruk wordt erdoor ver-
 sterkt, dat hier de van Rusland en China gekomen prom-
 ganda mutatio mutandis dezelfde rol vervuld heeft als
 eerijsds panislamisme met mang sabit, Grae Tjakra of
 Katae Adit met formulieren en djimat, valsch of echte
 Pangeran's Timoer enz., namelijk die van magneet op
 de overal aanwezige ijzerdeelen van wassende onvrede-
 heid met overheersching, nu vergenakkelijkt en daarom
 op grooter schaal werkend door de toegenomen communica-
 tiemiddelen, de verbreiding van dekere intellectuele ont-
 wikkeling, de orienteering thans meer naar deze dan naar
 de andere wereld. Het communisme heeft er - afgesien

van exceptionele gevallen - niet meer in te bedruisen
 dan een vlag van vereeniging, welke omschift naar de-
 loofde dan andere. Bestrijding van de mat die vlag
 rondlopende leiders moge voor 't oogenblik hoeg noodig
 zijn: de ijzerdeelen blijven, en magneten zijn er genoeg.
 Men leert den uit den tegenwoordigen toestand, hoe men
 niet te werk moet gaan, welke fouten men moet vermijden.
 Zoolang niet ons stelsel radicaal verandert en in heel
 zijn achte loont, op beëindiging van overheersching
 gericht te zijn, zoo lang blijft het kwaad onverminderd
 bestaan, al brengt men alle vijanden der tegenwoordige
 orde, die men kent, naar de Boven-Digoal. Voorloopig
 zal men, vrees ik, zich blind blijven turen op de
 builen zonder den besmettingshaard radicaal aan
 te tasten, waardoor men een ondernemersrevolutie
 zou onttekenen. Kraemer's geluid heb ik met indem-
 ning vernomen.

Het hantelijken groeten van huis tot huis

Uw

Cronck & zynen

1928-01-24

01

Leiden, 24 / 1 1928.

RAPENBURG 61.

Waarde Heer Gobbé,

Ditmaal slechts een enkel woord
om U beiden onze hartelijke gelukwens-
schen te doen toekomen met de gebeurte-
nis, waarvan de courant ons gisteren
avond in kennis stelde. Wij hopen, dat,
wanneer deze kaart U bereikt, Dorothee
en hare moeder zich in den besten welstand

zullen verheugen. Moge tevens de nieuwe
 jeugd uw gedachten dikwijls afleiden van
 de hatelijke aanvallen van snobs, aan wie het
 ons soms moeilijk valt, niet te veel aandacht
 te schenken.

Met hartelijke groeten van ons drieën en
 verlangend uitzien naar een levensteeken,

t. a. v.

Chrouckburgzorgje
